

31. Tiistaina 30 päivänä maaliskuuta 1993

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ainoa käsittely:

1) Ehdotus vuonna 1991 pidetyn 78. Kansainvälisen työkonferenssin eräiden päätösten johdosta 774

Hallituksen esitys n:o 306/1992 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 3

Ensimmäinen käsittely:

2) Ehdotukset laeiksi työturvallisuuslain sekä työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain muuttamisesta 783

Hallituksen esitys n:o 249/1992 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 2

Esitellään:

3) Hallituksen esitys n:o 16 toisaalta Suomen hallituksen ja toisaalta Tanskan hallituksen ja Färssaarten maakuntahallituksen välillä vapaakaupasta Suomen ja Färssaarten välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän maataloustuotteiden kaupaa koskevan kirjeenvaihdon eräiden määräysten hyväksymisestä ”

4) Hallituksen esitys n:o 17 EFTA-valtioiden ja Puolan tasavallan välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän Suomen ja Puolan välillä maataloustuotteiden kaupasta tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä ”

Pöydällepanoa varten esitellään:

S. 5) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11 valtiovarain hoidosta ja tilasta sekä valtioneuvoston kertomuksesta vuodelta 1991 (K 13/1992 vp ja 14/1992 vp) 783

6) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12 hallituksen esityksen johdosta laiksi tuontimaksulain 4 §:n, elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain 5 ja 9 §:n sekä ravintorasvaverosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta (HE 331/1992 vp) ”

7) Hallintovaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksestä laeiksi kunnallisen virkaehtosopimuslain 3 ja 6 §:n ja kunnan viranhaltijain neuvotteluvoikeudesta annetun lain muuttamisesta (HE 14) ”

8) Hallintovaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksestä laiksi yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuslain 2 ja 3 §:n muuttamisesta (HE 377/1992 vp) ”

9) Talousvaliokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksestä laiksi Pohjois-Suomessa annettavista sähkön hinnanalennuksista (HE 358/1992 vp) ”

10) Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi käräjäoikeuden tuomareiden nimitysmenettelystä siirryttäessä yhtenäiseen alioikeuteen (HE 12) ”

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Astala, Bell von, Enestam, Hautala, Hiltunen, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jäätteenmäki, Kauppinen, Kemppainen, Kuittinen, Kääriäinen, Mattila, Moilanen, Niinistö, Näsi, Paasio, Pelttari, Polvinen, Puisto, Ranta, Rauramo, Rehn E., Riihijärvi, Roos J., Sasi, Skinnari, Tiuri, Vanhanen, Viljanen ja Vähäkangas.

Nimenuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Niinistö ja Ranta.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi edustajat Kääriäinen, Pelttari ja Viljanen, virkatehtävien vuoksi edustajat Enestam, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Moilanen, Paasio, Pekkarinen, E. Rehn, Riihijärvi, Sasi, Tiuri ja Vanhanen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat von Bell, Hiltunen, Jäätteenmäki, Kemppainen, Kuittinen, Polvinen, Puisto, Rauramo, J. Roos ja Vähäkangas sekä ensi huhtikuun 2 päivään yksityisasioiden vuoksi ed. Näsi.

Uusia hallituksen esityksiä

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan maaliskuun 26 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 21, 22 ja 24, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 6, 9, 11, 14, 18, 25, 34, 38 ja 45. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus vuonna 1991 pidetyn 78. Kansainvälisen työkonferenssin eräiden päätösten johdosta

Ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 306/1992 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 3

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Nikula: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä Suomen hallitus paljastaa jänuksenkasvonsa. Hallitus on ollut Kansainvälisessä työkonferenssissa hyväksymässä tätä Ilon yleissopimusta n:o 172, joka koskee hotelli- ja ravintola-alan ja muiden vastaavien yritysten työntekijöitä. Ulkomailla hallitus on siis nättiä poikaa. Sitten kun tullaan kotimaahan, missä pitäisi panna ulkomailla tehdyt päätökset täytäntöön, hallitus esittää, että tätä yleissopimusta ei hyväksyttäkään.

Arvoisa puhemies! Työasiainvaliokunnan mietinnön vastalauseessa esitetään, että tämä yleissopimus hyväksyttäisiin eli että eduskunta ei hyväksyisi mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältävää ehdotusta siitä, että tämä yleissopimus ei antaisi tässä vaiheessa aihetta enempään toimenpiteisiin, vaan edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin mainitun yleissopimuksen hyväksymiseksi.

Ehdotan, että eduskunta tekisi vastalauseessa olevan pönten mukaisen päätöksen eikä siis hyväksyisi valiokunnan mietinnössä olevaa hallituksen esittämää ratkaisua. Vastalauseessa on esitetty eräitä perusteluita tälle kannallemme, käyn lähemmin lävitse tässä niitä.

Hallitus lähtee siitä, että kun Suomen lainsäädäntö ja alan työehtosopimukset täyttävät yleissopimuksen tavoitteet, yleissopimusta ei tarvitse ratifioida. Kuitenkin käytäntö meillä on ollut, että myös sellaiset yleissopimukset, joista ei välittömästi aiheudu lainsäädäntötoimia, on ratifioitu juuri sen takia, että ne turvaavat alalla vallitsevan tason säilymisen, ettei työoloja huononnetta yksipuolisesti.

Ravintola-alalta muistetaan ehkä parhaiten parin vuoden takainen lakko. Sen yhtenä syynä ja oikeastaan lakon lopettamisen vaikeimpana asiana oli se, että ravintola-alan työehtosopimuksen mukaan raskaana oleva työntekijä saattettiin lomauttaa 160 raskauspäivän jälkeen. Tämä työehtosopimusmääräys oli tasa-arvolain vastainen riidattomasti. Siitä huolimatta sen muuttaminen lain edellyttämällä tavalla oli todella tuskan takana. Niin kuin todettu, se edellytti raskaan, kaikille osapuolille haittaa tuottaneen lakon. Työehtosopimus on nyttemmin korjattu lainsäädännön vaatimaksi. Mutta niin kuin tiedetään, huhuja liikkuu, että majoitus- ja ravit-

semusalan työnantajat olisivat ensimmäiset, jotka irtautuvat saavutetuista tulo ratkaisuisista, työehtosopimusten saavutetusta tasosta. Jos tämä yleissopimus nyt hallituksen esittämällä tavalla jää ratifioimatta, ovet ovat auki yksipuoliselle työolojen huonontamiselle.

Niin kuin hyvin tiedetään, koolle on kutsuttu tilaisuus, jossa työministeri vastaanottaa mietinnön työehtosopimusten yleissitovuuden poistamisesta, joka entisestään heikentää työoloja tai ainakin luo mahdollisuudet työolojen heikentämiseen. Tässä suhteessa tietysti kehitys ei varmaan ole niin jyrkkää ja kovaa kuin voisi ennakoita. Työnantajat ovat oman käsitykseni mukaan aika lyhytnäköisiä, kun he yleisesti vaativat yleissitovien työehtosopimusten purkamista. Kokemus kansainvälisestikin osoittaa, että siellä, missä työehtosopimuksin työoloja ei järjestetä, tulee lainsäädäntö tilalle. Realistinen työnantaja kyllä arvioi tätä tilannetta sen mukaan, valitseeko sopimuskuoppaan työntekijäjärjestön vai ottaako eduskunnasta vastaan lainsäädännön. Niin kuin on todettu moneen kertaan, eduskunnassa on syytä tehdä päätökset todella asioiden sisällön järkevyyden mukaan eikä kompromissien kautta niin kuin työehtosopimusneuvotteluissa.

Loppujen lopuksi tämä Kansainvälisen työjärjestön yleissopimus hotellien ja ravintoloiden ja muiden vastaavien yritysten työoloista on sellainen, että se tasapainottaa työntekijä- ja työnantajapuolen edut ja tavoitteet. Se on valmistunut kolmikantaisessa käsittelyssä, jossa kaikkien osapuolten näkemykset on otettu huomioon. Se todellakaan ei vaatisi Suomen lainsäädäntöön muutoksia, mutta se turvaisi alalla sellaisen tason, joka siellä nyt vallitsee.

Tiedämme hyvin, että hotelli- ja ravintola-ala on yksi elinkeinohaaroista, joka on kovimpien muutospainoiden kohteena. Ei ole mitään järkeä päästää nyt ovea auki työolojen huonontamiselle, koska kaiken lopputuloksena on vain se, että asiakkaiden palvelu huononee. Ravintola-alalla ja majoitus alalla sekä työnantajat että työntekijät ovat sitä varten, että he palvelevat asiakkaita, meitä tavallisia ihmisiä. Ala tietysti konkreettisesti mielessä on hyvin tärkeä kansalaisten liikkumisvapauden käytännön toteuttamiseksi. Se palvelu minusta on perusteltua saada turvattua ja siihen, arvoisa puhemies, hyvät edustajakollegat, tähtää työasiainvaliokunnan mietintöön jätetty vastalause, jonka tarkoituksena siis on, että hallitus ryhtyisi välittömästi toimenpiteisiin sopimuksen ratifioimiseksi.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Herrasmiehenä ed. Nikula suhtautui hallituksen suuntaviivoihin varsin neutraalisti. Tässä hallituksella on aivan selkeä esimerkki siitä, mihin se pyrkii tällä hetkellä työmarkkinakentällä työehtosopimusten ja työehtojen suhteen. Siitä on kysymys mm. lomarahasekamelaskassa, jota hallitus tarkoituksenmukaisesti ajaa saadakseen Suomessa ennakoon sovitut ja nykyisin hyvin toimineet järjestelmät mahdollisimman pitkälle kaaokseen. Tässäkin murennetaan yhtä nurkkaa sillä tavalla, että saadaan eri työaloilla työehtosopimukset erilaisiksi ja tällä tavalla koko työmarkkinajärjestelmä sortumaan, mitä millään tavalla meidän lamamme ei edellytä. Päinvastoin pitäisi olla hyvin keskitetty ja selkeä työmarkkinajärjestelmä, työmarkkinoiden ehdot, jotta pystyisimme selviämään tästä tilanteesta, mikä meillä tällä hetkellä on. Hallitus pyrkii aivan systemaattisesti sekä tällä että kaikilla muillakin toimillaan rikkomaan työmarkkinakentän.

Ed. N o r d m a n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Työasiainvaliokunnassa asetin hallituksen hylkäysperustelut kyseenalaisiksi ja siksi pyysin selvitystä siitä, kuinka muut Pohjoismaat tulevat asennoitumaan tähän esitykseen. Vastaukseksi sain tietää, etteivät Ruotsi ja Norja tule ratifioimaan yleissopimusta, vaan myös ne katsovat yleissopimuksen niin yleisluonteiseksi ja merkityksettömäksi, etteivät tule hyväksymään sitä.

Ed. L a i t i n e n : Arvoisa puhemies! Minusta ed. Nordmanin perustelut kääntyä hallituksen ehdotuksen taakse eivät ole kestäviä.

Ed. Aittoniemeltä harvoin kuulee niin asiantuntevaa ja positiivista puheenvuoroa kuin äsken. Täytyy tämä oikein merkille panna.

Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Nikulan tekemää ehdotusta.

Ed. P. L e p p ä n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Nikula kertoikin jo vastalauseen sisällön. Muutamalla sanalla haluan korostaa omalta osaltani myös sitä, että jos tänä päivänä maassa muuten menee huonosti, niin pitääkö vielä ihmisiä, jotka tekevät pienipalkkaista työtä vaatimattomissa olosuhteissa, rangaista tällä tavoin kuin ehdoteetaan hallituksen esityksessä, joka on tänne jaetuna. Me emme voi hyväksyä sitä, että kun Kansainvälisessä työjärjestössä Ilossa suomalaiset ovat olleet hyväksymässä sopimuksen, sopi-

mus jätettäisiin ratifioimatta. Se ei kovin paljon Suomessa tekisi muutoksia, mutta se ehkä omalta osaltaan osoittaisi maailmalle sen, että me suomalaiset haluamme yhteistyössä rakentaa myös tämän alan ihmisten työoloja paremmiksi. Tämä on aika ihmeellistä politiikkaa, kun halutaan ay-liikettä ja pienipalkkaista väkeä alistaa tällä tavoin hallituksen toimesta. Tämä kertoo siitä, mikä on hallituksen valitsema linja, kun porvarit ovat pääseet valtaan Suomessa.

Ed. O. Oja ja : Arvoisa puhemies! Minusta tämä koko menettelytapa on hyvin outo eli se, mihin juuri ed. Nikulakin kiinnitti huomiota. Miten Suomen hallitus näyttääytyy kansainvälisille foorumeilla ja mitä se tekee kotimaassa, näyttää olevan kaksi eri asiaa. Suomen hallituksen edustajat ovat joka tapauksessa työkonferenssissa olleet vuonna 91 tämän asian puolesta. Nyt kuitenkin täällä todetaan, että eduskunnan ei ole syytä sopimusta vahvistaa. Tämä menettelytapa osaltaan vie täysin uskoa pois Suomelta kansainvälisesti ja nimenomaan työmarkkinakäytöksissä minkäänlaisena mallimaana emme voi varmaan tämän hallituksen toimesta ainaakaan esiintyä.

Olen myös ymmärtänyt, että hallitus on omalta osaltaan ollut vaikuttamassa siihen, että työnvälitys ollaan vapauttamassa Suomessa myös siten, että yksityiset voivat harjoittaa työnvälitystoimintaa. Tästäkään asiasta eduskunnalla ei ole ollut mahdollisuutta sanoa sanaansa. Kyllä tämäkin toimenpide täytyy nähdä osana sitä sarjaa, jolla porvarihallitus pyrkii saamaan ammattiyhdistysliikkeen polvilleen tässä maassa, heikentää nurkka nurkalta sitä rakennelmaa, johon suomalainen yhteiskunta on pitkään pohjautunut, kolmikantajärjestelmää, käyttäen hyväksi lama-aikaa. Se osoittautuu aivan varmasti erittäin epäviisaaksi toimenpiteeksi, kun kuitenkin samanaikaisesti hallitus joutuu toistuvasti pyytämään apua ammattiyhdistysliikkeeltä ja pyrkimään neuvotellen saamaan aikaan Suomen talouden kannalta järkeviä ratkaisuja.

Ed. Skinnari: Arvoisa puhemies! Hallituksen linja on tietysti ymmärrettävissä sitä taustaa vasten, että pääministerihän on ilmoittanut, että hän on lähinnä konkurssipesän hoitaja. Yleensä konkurssipesässä asioita hoidetaan vähän tähän tyyliin kuin hallituskin tällä hetkellä tekee.

Suomi on tällä hetkellä halvan työvoiman

maa. Meillä on tuntipalkka noin 80 markkaa eli 20 prosenttia alle EY:n tason. EY-maissa työttömyys on 10 prosenttia, Suomessa se on lähes 20 prosenttia. Samaan aikaan EY-neuvotteluissa, kun Suomi kiinnittää päähuomionsa maatalouteen, Suomi on menettämässä kahta miljoonaa palkansaajaa koskevan työeläkejärjestelmän. Tällä hetkellä olevat varat, noin 150 miljardia, joutuvat kansainvälisen eurooppalaisen pääoman haltuun, ellei näissä neuvotteluissa todella jotakin tehdä. Tänään viimeksi olin erään näitä asioita hoitavan suomalaisen vakuutusyhtiön johdon kuultavana siitä huolesta, mikä tällä hetkellä on.

Kaiken kaikkiaan tämä tietysti istuu siihen hallituksen tavoitteeseen, että vaikka viime eduskunnan aikana oikeiston ja työnantajien taholta vakuutettiin, että Suomea ei portugalisoita, niin nyt me olemme jo tulleet Portugalin tasolle monissa asioissa ja saattaa olla, että menemme jopa tämän alle. Tässä mielessä kyllä täytyy ihmetellä sitä, että hallitus niin tämän asian kuin muittenkin osalta vähät välittää siitä, mikä on suomalaisen henkilöstön asema Suomessa nyt ja tulevaisuuden Euroopassa.

Ed. Karilahti: Herra puhemies! Ed. O. Ojalan puheenvuoron johdosta, jonka näkökohtia muutkin edustajat toivat esille: Jos pessimistisesti haluaa lähestyä tätä asiaa, niin nähdään nämä uhkakuvat, joita he esille nostivat. On luonnollista, että kun hyvinvointiyhteiskunnassa uskotaan ja luotetaan ihmisten kykyyn harkita ja päättää omista asioistaan ja siihen, että minimitasot turvataan, niin nämä uhkakuvat saattavat muodostua jossain vaiheessa todellisuudeksi. Näen kuitenkin, että tässä yhteiskunnassa me tarvitsemme enemmän joustavuutta ja luottamusta, luottamusta ennen kaikkea työmarkkinajärjestöihin, jotta ne pystyvät nämä velvoitteet täyttämään ja yhteistyössä niistä sopimaan.

Ed. Laakso: Herra puhemies! On aivan totta, kuten jo on todettu, että Suomen hallitus esiintyy kansainvälisillä foorumeilla eri tavalla, kuin mitä sitten hallituksen edustajat eduskunnassa tekevät. Kansainvälisessä työkonferenssissa, kuten jo mainittiin, Suomi oli äänestämässä tämän yleissopimuksen hyväksymisen puolesta, mutta nyt kuitenkin hallituksen edustajat eivät ole kannattamassa sopimuksen ratifiointia. Tämä menettelytapa tuntuu kummalliselta, mutta se on hyvin looginen siinä käytännössä, jonka hallitus on omaksunut suhteessa suomalaiseen

työmarkkinajärjestelmään, jota todellakin vähin erin ollaan romuttamassa.

Haluaisin tässä yhteydessä kiinnittää huomiota siihen, että Suomen hallitus ei ole asettanut EY-neuvotteluissa tavoitteeksi suomalaisen työehtosopimusjärjestelmän säilyttämistä. Ruotsin porvarihallitus on asettanut tällaisen tavoitteen ruotsalaisen työehtosopimusjärjestelmän osalta. Tilanne on hyvin kummallinen ennen kaikkea siksi, että on olemassa vaara, että EY-jäsenyyden tuloksena työehtosopimusten yleissitovuus ei enää ole voimassa. Tämä antaa mahdollisuuden halpatyövoiman tuontiin Suomeen ja työvoiman palkkaukseen suomalaisia työehtosopimuksia huomattavasti alhaisemmilla palkoilla. Halpatyövoiman tuonnilla on luonnollisesti merkityksensä myös suomalaiseen palkkatasoon sitä alentavasti. Tämä askel, jonka hallitus nyt on ottamassa, on siis käsitykseni mukaan kyllä looginen siinä sarjassa, että Suomen työehtosopimusjärjestelmää ajetaan alas.

Ed. Saario: Herra puhemies! On aivan välttämätöntä korjata ed. Skinnarin esittämä väärä todistus. Tänä päivänä eräs kaikkein keskeisimpiä ongelmia on se, että yritysten henkilösivukulut ovat varsin huomattavat ja yksinomaan sosiaalikulut maksetusta palkkasummasta ovat lisääntyneet vuoden kuluessa 22 prosentista 27 prosenttiin. (Ed. Jaakonsaari: Mistä se johtuu? Hallituksesta!) — Jos sallitte, että käytän tämän puheenvuoron. — Kun yritysten työttömyysvakuutusmaksut nousevat tilanteessa, jossa yritysten työllistämiskyky on todella ääriarajoilla, niin nämä kaikki toimenpiteet, joilla yritysten kustannuksia lisätään, itse asiassa osuvat niiden kykyyn työllistää ja tätä kautta kohdistuvat kyllä palkansaajiin.

Ed. Ukkola: Arvoisa puhemies! Ed. O. Ojala, ed. Laakso ja ed. Nikulakin toivat esille sen, että Suomen hallitus toimii eri tavalla kotimaassa, kuin mitä Suomi tekee kansainvälisillä foorumeilla, on hyväksymässä yleissopimuksia eikä pane niitä täytäntöön. Tämä varmasti pitää paikkansa tässä tapauksessa. Mutta työvaliokunnan jäsen Nordman kertoi meille, että myös Ruotsi ja Norja pitävät tätä Ilon yleissopimustaan yleisluontoisena, niin yleisluontoisena, etteivät sitä pane voimaan eli ratifioi. Arvoisat työvaliokunnan jäsenet varmasti kertovat meille muille, mitä Ruotsi ja Norja tekivät kansainvälisillä foorumeilla, hyväksyivätkö vai hylkäsivätkö tämän yleissopimuksen. Tästä voimme vetää

jonkinlaisen päätelmän siitä, onko Suomen hallitus nyt toiminut jotenkin järkyttävän eri lailla kuin esimerkiksi Ruotsi tai Norja.

Ed. Skinnarille olisin vain huomauttanut, että jos meidän palkkatasomme on tällä hetkellä Portugalin tasolla, niin miksi ihmeessä meille ei tule ulkomaisia yrittäjiä, jotka työllistävät meitä? Mistä johtuu, että meillä työntekijöillä menee niin hirvittävän huonosti?

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Ed. Kaarilahti kritisoi oppositiota uhkakuvien esittämisestä. Mutta, ed. Kaarilahti, valitettavasti tilanne on se, että kun maassa on 500 000 työtöntä ja tämän hallituksen toimenpitein työttömiä lisää maahan tehdään, niin nämä uhkakuvat ovat osoittautuneet todellisuudeksi. Ne ovat arkirealismia. Ne eivät ole enää mitään uhkakuvia vaan täyttä totta. Kyllä porvarit nyt yrittävät sumuttaa niin täällä salissa kuin salin ulkopuolellakin käyttämällä kauniita termejä: joustavuus, valinnanvapaus jne., mutta eihän näistä ole kysymys. Kysymys on pohjoismaisen ja suomalaisen työmarkkinajärjestelmän murtamisesta.

Muistutan edustajia myös siitä, että ed. Nyby ja monet muut, he olivat kai lähinnä sosialidemokraattisia edustajia, tekivät Pohjoismaiden neuvostossa aloitteen siitä, että Pohjoismaat yhdessä pyrkivät säilyttämään pohjoismaisen työmarkkinamallin riippumatta siitä, menemmekö EY:hyn vai ei, siis myös EY:n olosuhteissa. Tästä jouduttiin viime syksynä Århusin kokouksessa äänestämään. Epäilen, että paikalla olleet porvariedustajat silloinkin äänestivät tätä vastaan, mutta eivät ole rohjenneet kotimaassa kertoa, miten menettelivät siellä. Täytyy kuitenkin todeta, että Pohjoismaiden neuvostossa enemmistö oli sitä mieltä, että tämä pohjoismaisen työmarkkinamalli tulee säilyttää, ja Ruotsi on sen, niin kuin ed. Laakso totesi, ottanut myöskin neuvottelutavoitteeksi, toisin kuin Suomi.

Mitä tulee ed. Saarion puheenvuoroon, ei voi muuta kuin tällä puolella levittää kätensä. Kuten ed. Saario jo tietää, hallitus on itse esittänyt ne toimenpiteet, se on osa hallituksen talouspolitiikkaa, jossa myös pienyritysten kustannuksia nostetaan, ajetaan ne konkurssiin. Me voimme vain pahoitella tältä puolelta salia, ed. Saario.

Ed. Halonen: Arvoisa puhemies! Ed. O. Ojala ehti jo vastatakin ed. Saariolle, että ei pitäisi enää ihmetellä salissa, mistä nämä johtu-

vat, kun on itse hallituspuolueen jäsen ja tietää varsin hyvin, että nämä ovat hallituksen toimenpiteillä aikaansaatuja.

Toinen asia sitten on, olisiko löydettävissä jokin muu kuin työvoimaveron tyyppinen tuloneräjä näihin menoihin. Tämä on asia, joka on ollut itse asiassa 20 vuotta esillä. Nimenomaan tässä tilanteessa vienti on alkanut jo vetää, mutta kotimarkkinakysyntään perustuva yksityinen ja julkinen palvelusektori on tässä suhteessa huomattavasti asemassa. Tämän vuoksi toivotan vain ed. Saariolle aktiiviteettia sen suhteen, että hallitus nyt etenisi näiden asioiden osalta, jos sopivia malleja löytyy.

Mitä ed. Ukkola totesi tästä, miksei tänne sitten tule kuitenkin näitä yrittäjiä, oikein sopivaa materiaalia on tutustua esimerkiksi EY:n sosiaalikomitean puheenjohtajan lausuntoihin siitä, minkälaisia haittavaikutuksia tällä sosiaalisella dumpingilla on tällä hetkellä jo EY-maissa. Me olemme täyttä vauhtia menossa samaan suuntaan, ja silloin tulee olemaan tavallista arkipäivää se, että yritykset vaihtavat samalla tavoin muutamien vuosien väliajoin maasta toiseen erilaisten dumpppausetujen toivossa, kuin meillä menneinä vuosina menivät yrittäjät kunnasta toiseen teollisuushalleja ym. etuja saaden ja jättäen jälkeensä useissa tapauksissa toivottomia konkurssipesiä.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Ed. Saariolle. Eivät työntekijäjärjestöt ole tänä aikana, jolloin olemme tässä kurimuksessa painineet, olleet edesauttamassa laman syvenemistä. Päinvastoin työntekijäjärjestöt ovat olleet valmiit neuvottelemaan varmasti hyvinkin myönteisessä mielessä, mutta hallituksen taholta ei ole sitä lainkaan haluttu. Juuri tällä hetkellä vaikuttaa näillä pienillä panoksilla, millä tässä nyt pelailaan, siltä että hallitus todella aikoo ajaa työntekijäjärjestöjen kanssa sellaisen vastakkainasettelun, että kysymys on tietyllä tavalla kunniakytymyksistä eikä ole enää mahdollisuutta puolin eikä toisin perääntyä. Silloin meillä ei ole mitään mahdollisuuksia päästä tässä asiassa eteenpäin.

Mitä tulee siihen, että työ maksaa, ed. Saario, tänä päivänä, se johtuu siitä, että hallitus on onnettomalla talouspolitiikallaan, joka on tullut maksamaan vajaan kahdessa vuodessa 170 miljardia markkaa Suomelle, tällä systeemillään, ajanut tilanteen siihen, että työ todella maksaa, koska osa työntekijöistä on ajettu työttömiksi. Heidänkin elintasostaan täytyy pitää kiinni, ja silloin tietysti työ maksaa. Mutta se on teidän

syöttäminen eikä toki työntekijäjärjestöjen syytä, jotka olisivat olleet valmiit varmasti missä vaiheessa hyvänsä neuvottelemaan. Hallitus on koko ajan vältellyt näitä neuvotteluja, ei halunnut niihin ryhtyä eikä halua todennäköisesti nytkään, vaan ajetaan yhä syvemmäksi; siihen suuntaan tämän lakiesityksen hyväksyminen näyttää vaikuttavan.

Ed. Nikula: Herra puhemies! Tunnetusti Rooman senaatissa oli vanha senaattori Cato, joka päätti kaikki puheensa siihen, että hänen mielestään Karthago olisi hävitettävä. Suomen eduskuntaan on liittynyt jonkinlainen tällöinen EY-maneeri, että asiasta kuin asiasta saadaan suuri periaatekeskustelu, mitä EY tähän sanoo. Ei tällä asialla ole Euroopan integraation kanssa mitään tekemistä, vaan kysymys on siitä, minkälaisena me pidämme oman kotimaisen työläinsäädäntöämme.

Ed. Ukkolalle toteaisin, että hallituksen esityksessä todetaan, että kaikkien Pohjoismaiden hallitukset äänestivät yleissopimuksen hyväksymisen puolesta Kansainvälisessä työkonferenssissa. Muut paitsi Tanska antoivat selityksen, että he eivät saata tätä kansallisesti voimaan. Työasiainvaliokunnan saaman selvityksen mukaan Tanskassa tämä asia on edelleen avoin. Siellä Tanskan Ilo-neuvottelukunta käsittelee asiaa. Meidän oma Ilo-neuvottelukuntamme on esittänyt sopimuksen ratifiointia.

Toteaisin vielä tästä alasta sinänsä, että ai-noat ravintolat, jotka näyttävät koko ajan lisääntyvän, ovat ns. etniset ravintolat, jotka toimivat ulkomaisella työvoimalla. Juuri näitäkin työntekijöitä ajatellen olisi tärkeää pitää työolot kohtuullisen hyvässä kunnossa omissa maassamme.

Ed. Takala: Arvoisa puhemies! Jätän ed. O. Ojalan ala-arvoisen vihjailun kokouksen sumuttamisesta tässä yhteydessä omaan arvoonsa ja pidän sitä kyllä täysin käsittelemättömänä.

Itse asiaan haluaisin todeta, että ei tässä ole kysymys mistään romuttamisesta tai muusta, vaan lakiesityksen perusteluissa on selvät perusteet sille, miksi ratifiointia ei ole esitetty. Todetaan, että ensinnäkin Suomen lainsäädäntö vastaa hyvin näitä pyrkimyksiä, ja nyt jo hotelli- ja ravintola-alan työntekijät kuuluvat yleensä saman sosiaali- ja työläinsäädännön piiriin kuin muutkin työntekijät. Meillä ei ole ristiriitaa tässä mielessä.

Mitä tulee Pohjoismaiden äänestyskäyttäytymiseen tästä äänestettäessä, niin lain perusteluisa todetaan ensinnäkin, että kaikki Pohjoismaat äänestivät yleissopimuksen hyväksymisen puolesta, mutta antoivat äänestysselfityksen. Äänestysselfityksessä ne totesivat, että katsovat yleissopimuksen sisällöltään liian yleiseksi ja joustavaksi ja ilmaisivat epäilynsä sen suhteen, onko tämän kaltaisten alakohtaisten yleissopimusten hyväksyminen ylipäänsä suositeltavaa. Tästä oli kysymys.

Ed. **Stenius-Kaukonen**: Herra puhemies! Ed. Saario puuttui työttömyysvakuutusmaksun suuruuteen. 6 prosentin maksu tänä vuonna on tietysti aivan kohtuuton. Mutta miten tähän on tultu? Sen takia että hallitus ei ole pyrkinytkään alun alkaen työttömyyttä vähentämään. Kun se tätä politiikkaa on noudattanut, niin työttömyys ei ole pysynyt käsissä. Työttömyysvakuutusmaksu määrätään vuosittain päivärahajen mukaan. Tänä vuonna arvioidaan, että 18,8 miljardia markkaa joudutaan käyttämään pelkästään työttömyysturvaan. Paras keino pienentää tätä rahaa ja myöskin työnantajien työttömyysvakuutusmaksua on se, että hallitus pikaisesti alkaa alentaa työttömyyttä, ryhtyy toimiin, joilla todella saadaan työttömyys alenemaan.

Ed. Halonen viittasi näihin maksuperusteisiin. Vielä täydennyksenä muistuttaisin siitä, että 1. heinäkuuta 1991 nimenomaan sillä perusteella, että vientiteollisuuden tilannetta voitaisiin parantaa, työnantajan kansaneläkevakuutusmaksusta poistettiin porrastus. Näin annettiin pääasiassa vientiteollisuudelle 800 miljoonan markan maksuhelpotus. Me esitimme jälleen viime syksynä, että porrastus olisi palautettu, jolloin alimpaan maksuluokkaan kuuluvien 107 000 yrityksen maksua olisi voitu alentaa, ja esitimme myös, että sama porrastus otettaisiin työttömyysvakuutusmaksussa käyttöön työnantajan kansaneläkemaksun osalta. LTK, ed. Saario, on liittynyt siihen joukkoon, joka on vaatinut porrastuksen palauttamista. Toivon, että ed. Saario alkaisi ajaa tätä mallia voimakkaasti.

Ed. **Ukkola**: Arvoisa puhemies! On paljastunut, että ed. Nikula käytti oman esittelypuheenvuoronsa tarkoituksenmukaisesti, jos tätä sanaa käyttää, eli hän ei tuonut siinä kaikkia esillä olevia asioita selville. Suomi ei ole sen kummemmassa seurassa kuin Ruotsin ja Norjan, eli hänellä mikä on ongelma: hän? Ei minun

käsitäkseni tässä ole yhtään mitään ongelmaa.

Varsinaisesti pyysin tämän puheenvuoron vastatakseni ed. Halosen puheenvuoroon, missä hän valitti sitä, että yritysten työvoimakustannuksiin on yritetty saada muutosta 20 vuotta. Kenestä se johtuu, ettei ei ole saatu muutosta työvoimaverojen maksamismalliin elikkä siihen, että yrityksen työvoimakustannukset verotetaan aina niiltä yrityksiltä, jotka työllistävät? Miksi ihmeessä sitä ei saada esimerkiksi liikevaihtoon tai yrityksen katteeseen perustuvaksi? Elon laskuopin mukaan demarit ovat olleet hallituksessa 25 vuotta ja mitään ei ole saatu aikaan. On vain haikailtu tässä asiassa. Olisitte tehneet jotain! Älkääk nyt valittako!

Ed. **Saario**: Herra puhemies! On välttämätöntä sanoa se totuus, että siinä vaiheessa, jolloin hallitus aktiivisesti pyrki alentamaan työvoimakustannuksia siirtämällä maksuosuutta hieman enemmän tulevien saajien puolelle, tätä maata uhattiin yleislakolla, joten se siitä, kuka on yrittänyt vaikuttaa työllistämisen todellisiin kustannuksiin.

Suomalaisen yhteiskunnan voimakas vakaantumisvauhti, ed. Aittoniemelle tämä, johtuu ennen muuta siitä, että Suomessa on hallitus joutunut massiivisen työttömyyden haittavaikutuksia torjumaan ja sosiaaliturva-automaattia rahoittamaan ulkomaisella lainanotolla. Suomessa sosiaaliturvasta maksaa saaja 8 prosenttia, kun tämä maksuosuus on Euroopassa 28 prosenttia. Jos suomalaista tuottavuutta verrataan eurooppalaiseen, me jäämme huomattavasti eurooppalaisen tuottavuuden alapuolelle ja tätä menoa jäämme kyllä jatkossakin. Tässä asiassa voivat kyllä oppositio ja oppositioitaakse piiloutuva ay-liike olla mukana, jos tahtoo, mutteivat näytä tahtovan.

Ed. **Line**: Herra puhemies! Ensiksi haluaisin keskustelun siihen osaan, joka koski palkkojen vertailua Suomessa ja muualla Euroopassa, todeta, että viime vuoden viimeisellä neljänneksellä säännöllisen työajan keskituntiansio metalliteollisuudessa oli 51,30 markkaa tunnissa. Toisaalta koko metalliteollisuudessa miesten keskiansio oli 53,53 markkaa ja naisten 43,54 markkaa.

Toiseksi, ed. Saario, te olette varsin hyvin kertonut, mikä on pienen ja keskisuuren teollisuuden asema Suomessa, mutta mieltikää, ed. Saario, minkälainen poliittinen voimasuhde Suomessa vallitsee. Mitä enemmän porvareilla

on valtaa, sitä huonompi näyttää olevan pienen ja keskisuuren teollisuuden asema Suomessa. (Ed. Jaakonsaari: Näin se on!) Tehkää johtopäätöksiä!

Kolmanneksi, herra puhemies, toteaisin, että kyllä ed. Nikula ja monet hänen jälkeensä puheenvuoroja käyttäneet, ovat hyvin perustelleet, minkä vuoksi olisi syytä kannattaa työasiainvaliokunnan mietinnön vastalauseessa tehtyä ehdotusta, eli myös kannatan ed. Nikulan täällä tekemää ehdotusta.

Ed. Niinistö merkitään läsnä olevaksi

Ed. H ä k ä m i e s : Herra puhemies! Ehkä muutama sana myös siitä asiasta, joka tässä on käsitellyssä, koska tämä keskustelu on kyllä liikkunut aika lailla kaukana nyt käsiteltävänä olevasta asiasta.

Ed. Nikula täällä totesi, että koska meillä esimerkiksi ravintolaelinkeinossa viime aikoina ovat uusia yrityksiä perustaneet ihmiset, jotka eivät ole suomalaisia, senkin takia tämä sopimus olisi pitänyt aikaansaada. Mutta kyllä ed. Nikula entisenä lainsäädäntöneuvoksena tietää, kuten tässä valiokunnan mietinnössäänkin todetaan, että meillä on jo voimassa oleva lainsäädäntö, joka on sopusoinnussa tämä sopimusehdotuksen kanssa. Ei silloin sillä ole mitään merkitystä, onko tämä sopimus hyväksytty vai ei, koska meillä on jo voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö tätä asiaa koskien ja se koskee tietysti jokaista, joka tälläkin alalla työskentelee.

Täällä tehtiin sitten myös pitkälle meneviä johtopäätöksiä, että me olemme Suomessa nyt siirtymässä ns. sosiaalisen dumpkauksen piiriin. No, se on tietysti normaalia oppositiopuhetta, mutta kyllä minun on ainakin vaikea tämmöistä kehitysuuntaa nähdä.

Sen sijaan kyllä ihmettelen, jos edustajat Halonen ja Stenius-Kaukonen ovat sitä mieltä, että sosiaalilainsäädännön taso ei olisi mitenkään riippuvainen maan taloudellisesta tilanteesta. Jos tätä logiikkaa ei nähdä, niin silloin kyllä on turha toivoa vastuuntuntoa sosialidemokraattiselta puolueelta missään muussakaan asiassa.

Hyvin kuvaavaa täällä oli ed. Stenius-Kaukonen puheenvuoro työttömyysvakuutusmaksusta, kun hän todisteli, että pitää vähentää työttömyyttä, jotta työttömyysvakuutusmaksu alenisi. Keskeinen syy työttömyyteen ovat yhä kohoavat välilliset työvoimakustannukset, ai-

van erityisesti työttömyysvakuutusmaksun kohoaminen.

Ed. Ranta merkitään läsnä olevaksi.

Ed. L a i v o r a n t a : Herra puhemies! Pyyisin tämän puheenvuoron ed. Aittoniemen väitettyä, että tämä hallitus on syyppää korkeisiin työvoimakustannuksiin. Se kyllä oli aika kummallinen väite, kun samalla väitetään myös hänen taholtaan, että tämä hallitus jatkuvasti nimenomaan heikentää palkansaajien etuja. Se on totta, että tämä hallitus ei ole myöskään kyennyt työvoimakustannuksia alentamaan ja ne ovat nousseet tämän hallituksen aikana. Se pitää paikkansa. (Ed. Rinne: Työttömyyden takia!) — Työttömyyden ja monen muunkin asian takia tietysti ovat nousseet.

Mitä työvoimakustannuksiin tulee ja niiden tasoon, niin täytyy myöntää, että kyllä Suomessa työvoimakustannukset kaikesta huolimatta ovat yksi suuri ongelma. Mutta toinen ja vielä suurempi ongelma on tietenkin pääomakustannukset. Työvoimakustannusten perintäperuste on semmoinen, että siihen pitäisi todella vihdoin ja viimein puuttua. Nythän työvoimakustannuksia nimenomaan sosiaaliskustannusten osalta pitävät yllä ne, jotka pyrkivät työllistämään, ja kun kulut nousevat, niin aina tulee työttömiä lisää. Sen sijaan pitäisi päästä siihen, että ne, joilla on varaa kuluttaa, pitäisivät yllä sosiaaliturvakustannuksia. Silloin pitäisikin siirtyä palkkaperusteesta liikevaihtoperusteeseen eli arvonlisäperusteeseen.

Ed. K o s k i n e n : Herra puhemies! Tämä keskustelu kulkee kovin kautta rantain. Täytyy aina välillä palata ohikiitäväksi hetkeksi käsiteltävänä olevaan yleissopimukseen.

Ed. Häkämies väitti, että on kovinkin kirkaasti Suomessa täytetty yleissopimuksen vaatimukset ja sen takia se on tarpeeton. Jos tarkemmin katsotaan hotelli- ja ravintola-alaa, siellä keskeisenä ongelmana on ollut osa-aikatyö, tilapäistyö, ekstraajien huono asema työmarkkinoilla. Vasta viime eduskuntakaudella sinipuna-hallituksen aikana saatiin kohennettua sekä vuosilomalakia että työeläkelainsäädäntöä niin, että epäsäännöllistä työtä tekevät pääsevät edes kohtuullisessa määrin saman tyyppisiin etuihin vuosiloman ja eläkkeen suhteen kuin säännöllisempää täyspäiväistä työtä tekevät.

Eli kovin lähellä on se tilanne noin historiallisesti, jolloin tätä yleissopimusta olisi tarvittu, jos se silloin olisi ollut voimassa. Hyvin on pelättävissä, että jollemme me tällaista kansainvälisesti turvattua minimistandardia ota käyttöön ja pyri sitä laajemminkin edistämään, niin Suomessa voidaan lähteä heikentämään yksipuolisesti hotelli- ja ravintola-alan työntekijöiden asemaa. Tämä ehkä on taustalla, että hallitus näin kummastuttavasti on lähtenyt siitä, että tätä Ilon konventiota ei ratifioida.

Ed. Ukkola totesi, että SDP on 25 vuotta ollut hallituksessa eikä ole saanut mitään aikaan. Tähän saakka hän on yleensä sanonut, että sinä aikana on kaikki ollut SDP:n syytä, mutta hänen puheeseensa sopivat molemmat ja hyvinkin ristiriitaiset kommentit; eivät ne poikkea yleislinjasta.

Ed. P. Leppänen: Arvoisa puhemies! Täällä ed. Takala ihmetteli, miksi tämä pitäisi ratifioida, kun meillä on lainsäädäntö ja työolosuhteet jne. hotelli- ja ravintola-alalla kunnossa. Tässä vain herää kysymys, että kun ne ovat kerran kunnossa Suomessa, silloinhan tämä pitäisi ratifioida. Sehän olisi viesti Ilon suuntaan ja maailmalle, että meillä Suomessa tosiaan on kunnossa nämä asiat, me voimme tämän ilomielin ja yksimielisesti ratifioida.

Mutta se herättää kummastusta varmaan maailmalla ja Ilossa, että Suomi on Ilossa ollut toista mieltä ja täällä hallitus on toista mieltä. Silloinhan herää epäily, että meillä todella eivät ole asiat kunnossa, vaan vaativat korjausta. Jos ne ovat kunnossa, miksi emme ratifioisi tätä?

Ed. Kallio: Arvoisa herra puhemies! Tässä oppositio on antanut ymmärtää, että tämän hallituksen aikana hallitus on lisännyt välillisiä palkkamenoja, mutta näinhän ei ole tapahtunut. Välillisiin palkkamenoihin yksi lainmuutos on tullut, ja se on se, että työntekijän osuus työttömyysvakuutusmaksusta on hieman noussut ja muiden laskenut. Siis mitään muuta lainsäädännöllistä muutosta ei ole tullut. Siitä huolimatta nämä välilliset palkkamenot ovat viime vuosina hirveästi nousseet ja jokainen tietää, mistä se johtuu. Se, että työttömyysvakuutusmaksu on näin korkea, johtuu tietenkin työttömyydestä.

Tässä haluaisin kiinnittää huomiota yhteen asiaan. Nimittäin jos katsomme suurten pörssi-yhtiöiden tulosta viime vuodelta, Kymmene näyttää tappiota 1,3 miljardia, Outokumpu 450 miljoonaa, Kemira noin 300 miljoonaa, ja kai-

kissa kolmessa tapauksessa se johtuu ulkomailla toimivien laitosten tappioista. Kotimaassa nämä tappiot ovat tuottaneet voittoa, mutta tappio ulkomailla on niin suuri, että kokonaistappiota syntyy. Kun näiden edustajien kanssa keskustele ja kysyy, miksi he eivät luovu niistä, niin vastaus on, ettei niistä pääse eroon. Ja silloin pitää katsoa, milloin hankittiin nämä yhtiöt. Te tiedätte varsin hyvin, että ne hankittiin 3—5 vuotta sitten. Miksi hankittiin silloin? Siitä syystä, että silloin harjoitettiin väärää talouspolitiikkaa.

Tiedän varsin hyvin, että me emme eteenpäin pääse tuijottamalla niitä virheitä, mitä aikaisemmin on tapahtunut, mutta kun syytetään nykyistä hallitusta niin hirveän väärästä talouspolitiikasta, pitää muistaa, mistä suuret tappiot näissä pörssi-yhtiöissä tänä päivänä johtuvat.

Ed. S-L. Anttila: Arvoisa puhemies! Ed. Laine totesi, että pk-sektorilla menee sitä huonommin, mitä porvarillisempi hallitus meillä on. Ed. Laine unohtaa sen tosiasian, että eiväthän nämä ongelmat ole tällä vaalikaudella syntyneet, vaan perustuvat pitkälti 80-luvun lopun virheisiin, joita minusta ei ole enää syytä tässä toistaa. Nyt on vain pyritty korjaamaan sitä tilannetta, missä ollaan.

Siinä, ed. Laine, seuraavana kantona kas-kessa onkin se, että pitäisi puuttua työvoimakustannuksiin. Millään muulla me emme saa pk-sektorin rakennetta tervehdytettyä kuin alentamalla työvoimakustannuksia. Se on taas, ed. Laine, ammattiyhdistysliikkeen lukon takana. Siellä on se ydinkysymys nyt, kun menään tästä eteenpäin. Minusta on aivan tarpeetonta keskustella siitä, miksi tähän on tultu, vaan nyt pitäisi kaikki voimavarat ohjata sen aikaansaamiseksi, että tästä päästäisiin oikealla tavalla eteenpäin.

Ed. Ala-Nissilä: Herra puhemies! Yleissopimuksen yhteydessä on keskusteltu työllisyydestä, ja monet puheenvuorot, kuten ed. Laineenkin puheenvuoro, ovat kuitenkin väistäneet nämä kylmät tosiasiat, mitkä tähän liittyvät. Meillä on työllistämiskynnys tai voisiko sanoa työn antamisen kynnyksen noussut nyt kohtuuttoman korkeaksi. Jos ja kun pyritään työllisyyttä parantamaan, silloin on voitava työllistämiskynnystä välttämättä alentaa. Tämä liittyy silloin väistämättä palkkaperusteisiin sosiaaliskustannuksiin, mitkä ovat nyt kohtuuttoman

korkeat. Jotta näitä voitaisiin taas alentaa, niin rehellisyyden vuoksi meidän pitäisi voida mennä näiden kustannusten lähteille, mistä nämä kustannukset aiheutuvat. Silloin pitäisi voida korjata työttömyysturvan epäkohtia, eläketasoa pitäisi muuttaa realistiseksi, nimittäin prosenteilla eläkkeitämme ei pystytä turvaamaan, vaan marakoista on kysymys. Jotta voitaisiin työllistämisen sivukustannuksia alentaa, silloin kannatan myös porrastusta, siihen pitäisi palata takaisin. Ehkä voisimme, kun arvonlisäverouudistus tuo pääomavaltaiselle teollisuudelle pienen lisäedun, sen leikata ja käyttää työvaltaisten yritysten työvoimakustannusten, sivukustannusten, alentamiseen.

Toinen on linja, johon ed. Laivoranta viittasi, eli painopistettä pitäisi voida edelleen siirtää. Nythän meillä kerätään prosenttiyksikkö liikevaihtoveroitse. Pitäisi löytää sieltä liikkumavaraa, vaikka sekin on hankalaa, että voisimme sitä kautta löytää tähän tilanteeseen helpotusta.

Ed. L a a k s o : Herra puhemies! Uskallan vielä palata käsiteltävänä olevaan asiaan, jos se sopii.

Itse asiassa ed. Koskinen viittasi aivan oikein siihen, mistä loppujen lopuksi on kysymys. Kansallista lainsäädäntöä, ed. Häkämies — hän näyttää jo poistuneen — on hyvin helppo muuttaa ja heikentää mm. työehtojen osalta. Sen sijaan jos Suomi on sitoutunut kansainvälisellä sopimuksella noudattamaan tiettyä tasoa, niin tällaisesta kansainvälisestä yleissopimuksesta irtautuminen onkin jo paljon kiusallisempaa. On aivan selvää, kun nykyhalituksen lähtökohtana ja tavoitteena on työehtojen vähittäinen ja asteittainen heikentäminen, niin mitään sellaista etuutta, joka nyt lainsäädännössä on taattu, ei haluta taata kansainvälisin yleissopimuksin, koska työehtoihin aiotaan todellakin tulevaisuudessa puuttua. Aivan sama koskee juuri jo aiemmin mainitsemaani kysymystä työehtosopimusten yleissitovuudesta, joka joutuu uhanalaiseksi Suomen mahdollisesti liittyessä Euroopan yhteisön jäseneksi.

Haluisin myöskin aivan uteliaisuudesta kuulla porvarilliselta puolelta selvityksen siihen, miksi vasemmistoliiton tekemä esitys esimerkiksi työttömyysvakuutusmaksun tai työnantajien kansaneläkemaksun porrastamisesta ei kelpaa porvarilliselle puolelle. Porrastushan merkitsisi välittömästi sitä, että yli 100 000 suomalaisen yri-

tyksen välilliset työvoimakustannukset alenisivat. Miksi tällainen porrastettu järjestelmä, joka suosisi pieniä ja keskisuuria tuotantolaitoksia, ei kelpaa porvareille?

Ed. N i k u l a : Arvoisa puhemies! Tarkoituksenani ei ole vastata ed. Laaksolle, kun en tiedä vastausta.

Mutta olisin ottanut esille saman asian, johon jo ed. Laakso ja myös ed. Koskinen puuttuivat ed. Häkämiehen esitettyä, että lainsäädäntöhän nyt täyttää tämän sopimuksen ja kaikki on hyvin. Jos katsomme tämän päivän asialistaa, niin täälläkin enemmistö on olemassa olevien lakien muutoksia eikä uusia lakeja. Kyllä eduskunnan päätyö näyttäisi olevan kaiken kaikkiaan lain muuttaminen eikä uusien säädösten säätäminen. Ne ovat sittenkin vähemmistönä työlaatikossamme. Juuri siitä syystä tarvitsemme kansainvälisiä sopimuksia, jotka antavat tietyn minimitason lainsäädännölle silloin, kun se kansainvälisesti on katsottu tarpeelliseksi. Ei tässä ole mistään muusta kysymys kuin siitä, täyttääkö Suomi kotona sen, minkä se maailmalta lupaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Nikula ed. Laitisen kannattamana ehdottanut, että mietinnön ponnin ensimmäisen kappaleen sijasta hyväksyttäisiin vastalauseen ponsi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Nikulan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 81 jaa- ja 63 ei-ääntä; poissa 55. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. L a a k s o n e n : Herra puhemies! Ilmoitan äänestäneeni ensin edustajatoveri Lindroosin nappulalla, kun vahingossa istuin hänen paikallaan. Tämä voitaneen huomioda. Hän on kyllä asiasta varmaan samaa mieltä kuin minäkin.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotukset laeiksi työturvallisuuslain sekä työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 249/1992 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 2

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys n:o 16 toisaalta Suomen hallituksen ja toisaalta Tanskan hallituksen ja Färsaarten maakuntahallituksen välillä vapaa-kaupasta Suomen ja Färsaarten välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän maataloustuotteiden kauppaa koskevan kirjeenvaihdon eräiden määräysten hyväksymisestä

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ulkoasiainvaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Sen verran täytyy puhevaltaansa käyttää, että Färsaaret on itsehallintoalue, kuten Ahvenanmaan, ja jäänyt tästä suuresta Euroopan yhteisön perheestä ajalehtimaan oman onnensa nojaan. Nyt Tanskalla on suuria vaikeuksia juuri siitä syystä, että se joutuu tekemään erillissopimuksia, kansainvälisiä sopimuksia, Euroopan yhteisön alueella tulevaisuudessa ja tänä päivänä sen mukaisesti, kuinka Färsaaret itse kussakin tapauksessa haluaa rusinoita noukkia.

Meillä on vastaava esimerkki Ahvenanmaa, joka tulee olemaan suuri ongelma meille. Jos me Euroopan yhteisöön joudumme, Ahvenanmaa Färsaarten tavoin noukkii rusinat päältä ja ajaa perusmaan eli Suomen, Manner-Suomen, aina vaikeuksiin neuvotteluissa. Sen takia olisi hyvä, kun ministeri Salolainen on täällä, että hän vielä Euroopan yhteisöä koskevissa

neuvotteluissa pyrki siihen, että Ahvenanmaa tavalla tai toisella eliminoidaan tästä systemistä ja rusinannoukkijoiden asemasta pois, ettei meille tule samanlainen piikki lihaan kuin Färsaaret ovat tällä hetkellä Tanskalle. Jokaisen direktiivin kohdalla joudutaan kysymään, haluatteko tämän rusinan vai ei, ja jos ei halua, niin aina on tietyllä tavalla erillisneuvottelut.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

4) Hallituksen esitys n:o 17 EFTA-valtioiden ja Puolan tasavallan välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän Suomen ja Puolan välillä maataloustuotteiden kaupasta tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

—————
Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

seuraavaan täysistuntoon:

5) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11 (K 13/1992 vp ja 14/1992 vp)

ensi perjantain täysistuntoon:

6) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12 (HE 331/1992 vp)

7) Hallintovaliokunnan mietintö n:o 6 (HE 14)

8) Hallintovaliokunnan mietintö n:o 7 (HE 377/1992 vp)

9) Talousvaliokunnan mietintö n:o 9 (HE 358/1992 vp)

seuraavaan täysistuntoon:

10) Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 (HE 12)

—————

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysis-
tunto on tänään kello 15.05.

Täysistunto lopetetaan kello 14.56.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio
